

лення, постачання холодної та гарячої води і водовідведення : Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2005 р. № 630 // Урядовий кур'єр. – 2005 – № 186.

8. Про житлово-комунальні послуги : Закон України від 26 червня 2004 р. № 1875-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2004. – № 47. – Ст. 514.

9. Чибис А.В. Договор теплоснабжения в российском гражданском праве : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право, предпринимательское право, семейное право, международное частное право» / А.В. Чибис. – Рязань : РГБ, 2006. – 185 с.

10. Фаустов С.А. Правовое регулирование электро- и теплоснабжения в системе энергоснабжения Российской Федерации : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право, предпринимательское право, семейное право, международное частное право» / С.А. Фаустов ; Российский государственный институт интеллектуальной собственности. – М., 2004. – 211 с.

11. Блинкова Е.В. Гражданско-правовое регулирование снабжения товарами через присоединенную сеть: теоретико-методологические и практические проблемы единства и дифференциации : автореф. дис. ... докт. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право, предпринимательское право, семейное право, международное частное право» / Е.В. Блинкова. – Рязань, 2005. – 42 с.

ФРОЛОВА О. В.,

здобувач

(Луганський державний університет
внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка)

УДК 347.956

ДО ПИТАННЯ ПРО ВИМОГИ ДО УХВАЛ СУДУ

У статті розглядаються вимоги, яким мають відповідати ухвали суду. Виділяються юридичні ознаки таких вимог до ухвал суду, як законність та обґрунтованість. Проводиться аналіз інших вимог до ухвал суду, зокрема таких, як виклад змісту ухвал державною мовою, вичерпність (повнота), вмотивованість, винесення відповідного акта у встановленій законом формі тощо. Сформовано вимоги, яким має відповідати ухвала суду, обумовлені метою й завданнями цивільного судочинства та власне завданнями, які виконуються шляхом постановлення ухвал.

Ключові слова: ухвала, законність, обґрунтованість, вмотивованість, описова, мотивувальна, резолютивна частина.

В статье рассматриваются требования, которым должны отвечать решения суда. Выделяются юридические признаки таких требований в постановлениях суда, как законность и обоснованность. Проводится анализ других требований в постановлениях суда, в частности таких, как изложение содержания постановлений на государственном языке, полнота, мотивация вынесения соответствующего акта в установленной законом форм и другие. Сформированы требования, которым должно отвечать постановление суда, обусловленные целью и задачами гражданского судопроизводства и собственно задачами, которые выполняются путем вынесения постановлений.

Ключевые слова: определение, законность, обоснованность, мотивация, описательная, мотивационная, резолютивная часть.

This paper discusses the requirements to be met by the court. Stand out features of the legal requirements for such rulings as the legality and validity. The analysis of other requirements rulings, such as those of the content of decisions in the state language, completeness (completeness), motivation, making the act of statutory forms and more. Out requirements to be met by court order due to the purpose and objectives of the civil justice system and the actual tasks performed by court decree.

Key words: decision, legality, validity, motivation, narrative, motivation, operative part.

Вступ. Під час правосуддя в цивільних справах суд здійснює значний обсяг процесуальних дій, які послідовно й логічно пов'язані між собою, більшість із них втілюється у формі судових актів. Роль судових ухвал у захисті прав та інтересів сторін багатогранна. У судових ухвалях, як і в судових рішеннях, фіксується воля суду, однак у цьому випадку вона спрямована не на вирішення спору між сторонами по суті, а переважно на вирішення побічних питань, що виникають у процесі розгляду справи.

Ухвали суду можуть бути багатоманітними як за змістом, так і за процесуальною метою їх створення. Ухвалами суду першої інстанції вирішуються питання, спрямовані на виникнення, розвиток та (або) припинення цивільних процесуальних правовідносин, на створення належних умов для виконання завдань і досягнення мети цивільного судочинства.

Різні аспекти питання про правову природу судових ухвал і способи їх перевірки розглядали у своїх працях такі науковці, як З.К. Абдуліна, С.Н. Абрамов, В.Н. Бутов, Л.А. Ванєва, Є.В. Васильковський, М.А. Гурвич, Г.О. Жиліна, І.М. Зайцев, В.К. Пучинський, Є.Г. Пушкар, Л.С. Самсонова, В.М. Семенов, М.К. Треушніков, П.Я. Трубніков, Д.М. Чечот, М.К. Юков та інші. Питання критеріїв, яким повинні відповідати ухвали суду, на жаль, залишилось одним із найменш досліджених. У більшості випадків процесуалісти аналізували вимоги до форми та змісту досліджуваного виду судових актів, у той час як інші умови, яких потрібно дотримуватися під час постановлення ухвал для того, щоб останні стали повноцінним актом правосуддя, залишились поза належною увагою науковців.

Постановка завдання. Мета статті – визначити та сформулювати вимоги, яким має відповідати ухвала суду, обумовлені метою й завданнями цивільного судочинства та власне завданнями, які виконуються шляхом постановлення ухвал, а також здійснити їх правовий аналіз.

На нашу думку, вимоги, яким повинні відповідати ухвали суду, обумовлені метою й завданнями цивільного судочинства та власне завданнями, які виконуються шляхом постановлення ухвал.

Результати дослідження. Упродовж тривалого часу основана увага науковців зосереджувалась на визначенні вимог, які має задовольняти рішення суду як кінцевий акт правосуддя [1, с. 365–411; 2, с. 48]. При цьому в науковій літературі досі існують різні точки зору із цього приводу. Єдине твердження, з яким погоджується більшість дослідників, проголошує, що такий акт суду має бути законним та обґрунтованим.

Так, відповідно до ст. 1 Цивільного процесуального кодексу України (далі – ЦПКУ) завданнями цивільного судочинства є справедливий, неупереджений і своєчасний розгляд та вирішення цивільних справ із метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави.

Очевидно, що для досягнення цієї мети й виконання завдань ухвали, як і будь-який інший акт суду, повинні бути законними й обґрунтованими. І хоча законодавство не містить конкретних вказівок щодо цього, вимога законності й обґрунтованості ухвали постає із самої природи цього судового акта, адже як слушно відмічається окремими науковцями, вимозі законності повинна відповідати будь-яка процесуальна дія, яка здійснюється суддею [3, с. 163], а отже – її документальне вираження також.

Законність – найважливіша вимога, яка висувається до судових актів.

Так, М.А. Гурвич вважав, що вимога законності охоплює дотримання рішенням як матеріального цивільного права, так і процесуальної форми [1, с. 368].

Розвиваючи цю позицію, А.Ф. Клейман обґрунтовував, що для законності рішення суду необхідним є дотримання не лише процесуальної форми, а й процесуальних норм [4, с. 73–74].

Дещо інакше законність судового рішення визначає Є.Г. Пушкар, який вважає, що остання передбачає точне й неухильне дотримання судом під час розгляду й вирішення цивільної справи чинних норм як матеріального, так і процесуального права [5, с. 24].

Водночас аналіз судової практики свідчить, що вищевказані визначення законності судового рішення не повною мірою характеризують цей правовий інститут. Поряд із застосуванням матеріально-правових норм суд застосовує також норми процесуального права. Так, наприклад, як вбачається з листів Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних та кримінальних справ № 6-47/0/9-12 від 10.07.2012 р. «Щодо деяких спірних питань застосування норм цивільного процесуального права» та № 4-183/0/4-12 від 13.02.2012 р. «Щодо деяких спірних питань застосування процесуальних норм у зв'язку зі змінами до Цивільного процесуального кодексу України», перед судами часто постає питання застосування процесуальних норм щодо підсудності справ, процесуальних строків, судових витрат [6; 7]. Вочевидь, реалізація процесуальних норм у різних формах забезпечує правомірність судової юрисдикції, від того, наскільки правильно це буде зроблено, залежить також кінцевий результат судового провадження.

Це підтверджує й аналіз змісту норм ст. ст. 309, 311 ЦПКУ, якими врегульовано підстави скасування судових рішень. Він свідчить, що на законність рішення впливає дотримання вимог процесуальної форми (розгляд справ у належному складі суду, дотримання вимог щодо інформування учасників процесу та фіксування процесу технічними засобами тощо). З огляду на це аргументи тих науковців, які пов'язують законність рішення суду з дотриманням процесуальної форми, видаються обґрунтованими.

Законність ухвал є самостійною вимогою цього виду актів суду, а не складовою законності рішення суду, це здебільшого її передумова. Адже як слушно відмічається окремими науковцями, вимога законності щодо рішення суду не може бути поширена повною мірою на ухвали суду хоча б тому, що скасування рішення з підстав його незаконності не означає, що всі ухвали, які постановлялися в справі, були незаконними [3, с. 163].

Однак очевидно, що чинне цивільне процесуальне законодавство не відображає повною мірою складові законності ухвал. Так, у п. 2 ч. 1 ст. 312 ЦПКУ зазначається, що апеляційний суд змінює або скасовує ухвалу суду першої інстанції та постановляє ухвалу із цього питання, якщо воно було вирішено судом першої інстанції з порушенням норм процесуального права або за правильного вирішення було помилково сформульовано суть процесуальної дії чи підстави її застосування. Зі змісту вказаної норми можна зробити помилковий висновок, що дотримання судом першої інстанції під час постановлення ухвал норм матеріального права не є обов'язковим, не важливо, чи зазначено в змісті ухвали статті, їх частини, абзаци, пункти, підпункти закону, на підставі якого ця ухвала постановляється.

Критично сприймається також редакція п. 3 ч. 1 ст. 312 ЦПКУ, зі змісту якого вбачається, що підставою для скасування ухвали та передачі питання, щодо якого її постановлено, на новий розгляд до суду першої інстанції є порушення останнім порядку, встановленого для вирішення такого питання. Зважаючи на те, що з приводу одних і тих же питань суд у різних випадках може постановляти різні ухвали, на нашу думку, у вказаній нормі мова повинна йти про порушення не порядку вирішення питань, а вимог процесуальної форми щодо постановлення ухвал.

Як аргументовано вказується в літературі, судові ухвали, як і рішення суду, є судженнями суду щодо питань, що виникають у процесі провадження в справі, вони мають обов'язковий характер та є результатом розгляду судом певних обставин справи в порядку, встановленому законом [8, с. 64–65]. Зважаючи на це, ще однією вимогою, якій повинні відповідати ухвали як юрисдикційні акти, є *обґрунтованість*.

Вимога обґрунтованості є не менш важливою для ухвал, ніж вимога законності.

У ч. 3 ст. 213 ЦПКУ міститься позиція законодавця щодо критеріїв обґрунтованості рішення суду, які, на нашу думку, є актуальними також для ухвал. Зокрема, обґрунтованим визнається рішення, ухвалене на основі повно та всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Постанова Пленуму Верховного суду України «Про судові рішення в цивільній справі» № 14 від 18.12.2009 р. (п. 2) дає дещо ширше визначення поняття обґрунтованого рішення. Так, обґрунтованим визнається рішення, яке ухвалене на основі повно та всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилаються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених доказами, які були досліджені в судовому засіданні та відповідають вимогам закону про їх належність і допустимість, або обставин, що не підлягають доказуванню, а також якщо рішення містить вичерпні висновки суду, що відповідають встановленим на підставі достовірних доказів обставин, які мають значення для вирішення справи [9].

Тобто обґрунтованість рішення полягає в правильності встановлення фактичних обставин справи та правильній оцінці доказів. Під терміном «обґрунтованість» слід розуміти відповідність висновків суду по суті позову до фактичних обставин справи, встановлених на підставі повної та всебічної перевірки доказів, їх дослідження й правильної оцінки [10, с. 280].

Обґрунтованість ухвал суду першої інстанції, як і будь-яких інших актів судів загальної юрисдикції, відображає результати пізнання судом обставин, досліджених у ході судового провадження, щодо яких суд виносить такий акт.

Водночас слід визнати, що судові пізнання під час постановлення ухвал має свої особливості, що визначають специфіку такої властивості ухвал, як обґрунтованість.

По-перше, більшість ухвал виносяться з процесуальних питань, тому об'єктом пізнання в них виступають процесуальні факти [3, с. 170]. Вони мають процесуально-правове значення та здійснюються в судочинстві. У зв'язку із цим багато фактів, що лежать в основі ухвал, пізнаються судом як шляхом доказування, так і шляхом безпосереднього пізнання фактичних обставин, що мають процесуальне значення.

По-друге, суть правозастосування під час здійснення правосуддя виключає можливість неповного й приблизного з'ясування обставин, що мають юридичне значення. Проте якщо судові рішення можуть розглядатися як обгрунтовані лише тоді, коли вони ґрунтуються на дійсних висновках про обставини справи, то ухвали можуть виноситись і на основі припущень, імовірності наявності обставин, що мають значення для їх винесення.

Отже, під час винесення ухвал суд зобов'язаний встановлювати дійсні обставини в справі, проте робить це як шляхом доказування, так і шляхом безпосереднього пізнання. Саме тим, що ухвали можуть виноситися не лише на підставі доказів, можна пояснити, чому щодо цих судових актів не встановлено прямого обов'язку суду ґрунтуватися на досліджених у процесі доказах, як це встановлено щодо рішень.

Проаналізувавши поняття обгрунтованості, вважаємо за необхідне виокремити такі умови обгрунтованості ухвал суду:

- 1) повне, всебічне та своєчасне з'ясування юридично значимих обставин справи;
- 2) встановлення наявності або відсутності таких обставин;
- 3) формування висновків суду, які відповідали би встановленим обставинам.

Як слушно відмічається в юридичній доктрині, виходячи із сутності й призначення судових актів, до них висувають різні вимоги: не лише як до юрисдикційного акта (законність та обгрунтованість), а й до акта вирішення процесуального питання (категоричність, безумовність, вичерпний характер у вирішенні спору й повнота), до офіційного акта – документа (сучасність і правильність стилю, логічність і чіткість викладу, грамотність, коректність тощо), до процесуального документа, до якого процесуальне право пред'являє вимоги щодо форми та змісту [11, с. 34].

Тобто крім законності та обгрунтованості судовий акт повинен відповідати й іншим вимогам, до яких належать виклад змісту ухвал *державною мовою*, вичерпність (повнота), вмотивованість, винесення відповідного акта у встановленій законом формі тощо. На відміну від законності та обгрунтованості, порушення цих вимог може виправити сам суд, який виніс такий судовий акт.

Ухвали, як будь-які інші юридичні документи, відрізняються особливими мовними засобами. Оскільки судочинство в Україні здійснюється державною мовою, якою є українська мова (ст. 10 Конституції України, ст. 7 ЦПКУ, ч. 2 ст. 6, ст. 14 Закону України «Про засади державної мовної політики» [12]), то за загальним правилом текст ухвал повинен бути викладений українською мовою.

Вичерпність – це така властивість, яка характеризує ступінь відповіді суду на всі заявлені вимоги, а також на інші питання, що виникли під час розгляду справи та вирішення яких має бути відображене в рішенні суду [13, с. 500]. Тому в теорії процесу цю вимогу називають ще повнотою. Вичерпним судове рішення вважатиметься тоді, коли ним повністю буде вирішено спір між сторонами та дано відповідь на всі вимоги позивача й заперечення відповідача. Поза судовим рішенням, постановленим у конкретній справі, не повинно залишатися невіршених питань, які ставились на його розгляд.

Як акт правосуддя рішення суду повинне чітко підтвердити існування й суть спірних правовідносин; які права визнаються за особою, що пред'явила до суду вимогу; які обов'язки належить виконати відповідачу; чи є підстави для встановлення юридичних фактів та яких саме в справах окремого провадження.

Ухвала суду як вид судового акта повинна також відповідати вимозі повноти. Ухвала суду, що постановляється як окремий процесуальний документ, повинна містити в собі відповідь на заявлені вимоги та на інші питання, які виникли під час вирішення конкретної проблеми, що знаходить свій прояв шляхом постановлення відповідної ухвали.

Повнота ухвали також тісно переплітається з такою невід'ємною складовою будь-якого судового акта, як *вмотивованість*.

Мотивування – це відображення логічної, розумової діяльності суду під час реалізації в конкретному судовому акті вимог законності й обгрунтованості, які будуть мати належний характер лише тоді, коли в цих вимогах буде чітко відображатися алгоритм міркувань. Такий алгоритм судової розумової діяльності щодо питань застосування права, питань оцінки фактичних обставин справи, оцінки доказів складає таку властивість судового акта, як *вмотивованість* [14, с. 299].

Проте вмотивованість судових актів лише частково співпадає із законністю та обгрунтованістю.

Конкретні ухвали суду можуть відповідати одному або кільком критеріям одразу, однак у будь-якому разі такі ухвали повинні оформлятися окремим процесуальним документом, а отже, від-

повідати вимогам ч. 1 ст. 210 ЦПКУ та постановлятися в нарадчій кімнаті. Ухвала складається з чотирьох частин: вступної, описової, мотивувальної та резолютивної.

У вступній частині ухвали зазначаються час і місце її постановлення; прізвище й ініціали судді (суддів – за колегіального розгляду); прізвище й ініціали секретаря судового засідання; імена (найменування) сторін та інших осіб, які беруть участь у справі; предмет позовних вимог (п. 1 ч. 1 ст. 210 ЦПКУ). Крім того, незважаючи те, що про це немає прямої вказівки в ЦПКУ, у цій частині ухвал також зазначається номер цивільної справи.

В описовій частині ухвали зазначається суть питання, що вирішується ухвалою (п. 2 ч. 1 ст. 210 ЦПКУ). Зі змісту цієї частини можна зробити висновок про питання, які були предметом судового розгляду та щодо яких постановлено ухвалу.

У мотивувальній частині ухвали мають зазначитися мотиви, з яких суд дійшов висновків, і закон, яким керувався суд, постановляючи ухвалу (п. 3 ч. 1 ст. 210 ЦПКУ). Саме тут має бути відображено результати пізнання судом обставин справи, аналізу доказів, на яких воно ґрунтується, та логіка аргументації, що обґрунтовує рішення.

Натомість резолютивна частина ухвали має містити вказівку на висновки суду, строки й порядок набрання ухвалою законної сили та її оскарження (п. 4 ч. 1 ст. 210 ЦПКУ).

Аналіз судової практики дозволяє зробити висновок про те, що найбільше труднощів під час оформлення самостійних ухвал виникає під час формулювання судами саме мотивувальної частини судових актів.

Часто суди обмежуються вказівкою на норму права, на підставі якої постановляється ухвала, не розкриваючи при цьому ті обставини, на підставі яких суд дійшов висновку про доцільність постановлення відповідного акта суду.

Висновки. Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити такі узагальнення:

1. Для того щоб ухвала суду першої інстанції забезпечувала реальний захист порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб, інтересів держави, вона повинна бути законною та обґрунтованою. Вимогу законності судового рішення слід формулювати через необхідність правильного застосування чинних норм матеріального й процесуального права та дотримання вимог процесуальної форми.

2. Обґрунтованість ухвали визначається відповідністю висновків суду до фактів, з'ясованих судом як шляхом доказування, так і шляхом безпосереднього пізнання фактичних обставин справи.

3. Окрім законності та обґрунтованості судові ухвали повинні відповідати й іншим вимогам, до яких належать виклад змісту ухвал державною мовою, вичерпність (повнота), вмотивованість, винесення відповідного акта у встановленій законом формі тощо.

Список використаних джерел:

1. Гурвич М.А. Решение советского суда в исковом производстве / М.А. Гурвич. – М. : ВЮЗИ, 1955. ; Гурвич М.А. Избранные труды / М.А. Гурвич. – Краснодар : Совет. Кубань, 2006. – 672 с.
2. Абрамов С.Н. Некоторые вопросы советской кассации в Основах гражданского судопроизводства Союза ССР и союзных республик / С.Н. Абрамов // Правоведение. – 1964. – № 2. – С. 78–80.
3. Шиманович О.М. Судові постанови у цивільному процесі України (на матеріалі рішень і ухвал суду першої інстанції) : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право та цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О.М. Шиманович. – К., 2005. – 221 с.
4. Клейман А.Ф. Судебное решение в советской науке гражданского процессуального права / А.Ф. Клейман // Правоведение. – 1966. – № 3. – С. 68–80. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.law.edu.ru/article/article.asp?articleID=1131546>.
5. Пушкарь Е.Г. Исковое производство в советском гражданском процессе (процессуальные последствия возбуждения дел) / Е.Г. Пушкарь. – Львов : Вища школа, 1978. – 199 с.
6. Щодо деяких спірних питань застосування норм цивільного процесуального права : лист Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних та кримінальних справ № 6-47/0/9-12 від 10.07.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v6-47740-12>.
7. Щодо деяких спірних питань застосування процесуальних норм у зв'язку зі змінами до Цивільного процесуального кодексу України : лист Вищого спеціалізованого суду з розгляду цивільних та кримінальних справ № 4-183/0/4-12 від 13.02.2012 р [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0183740-12>.

8. Зейдер Н.Б. Судебное решение по гражданскому делу / Н.Б. Зейдер. – М. : Госюриздат, 1966. – 192 с.
9. Про судові рішення у цивільній справ ППВСУ від 18.12.2009 р. № 14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-09>.
10. Гузь Л.Є. Підстави для скасування судових рішень (ухвал) та способи запобігання їх виникнення при розгляді цивільних справ в судах / Л.Є. Гузь. – Х. : ВПФ «Поліграфіст», 2006. – 792 с.
11. Процесуальні документи у цивільних справах (теорія, методика, практика) : [наук.-практ. посібник] / за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. С.Я. Фурси. – К. : Видавець Фурса С.Я. ; КНТ, 2007. – 1088 с.
12. Про засади державної мовної політики : Закон від 03.07.2012 р. № 5029-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5029-17>.
13. Цивільний процесуальний кодекс України : [наук.-практ. коментар] / [С.С. Бичкова, Ю.В. Білоусов, В.І. Бірюков] ; за заг. ред. С.С. Бичкової. – К. : Атіка, 2008. – 840 с.
14. Загайнова С.К. Судебные акты в механизме реализации судебной власти в гражданском и арбитражном процессе / С.К. Загайнова. – М. : Вотлтерс Клувер, 2007. – 400 с.

ЧИЖМАР К. І.,

кандидат юридичних наук, доцент,
докторант кафедри конституційного права
та порівняльного правознавства юридичного факультету
(ДВНЗ «Ужгородський національний університет»)

УДК 347.961

НОТАРІАТ ЯК ІНСТИТУТ ПОПЕРЕДЖУВАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ

Сформульовано характеристику нотаріату як інституту попереджувального правосуддя, з'ясовано аспекти взаємодії нотаріату із судовою владою; висвітлено специфічні риси нотаріату як органу безспірної юрисдикції, що знижує навантаження на судову систему.

Ключові слова: *нотаріат, нотаріальна діяльність, функції нотаріату, нотаріальна процесуальна форма, інститут попереджувального правосуддя.*

Сформулирована характеристика нотариата как института предупредительного правосудия, выяснены аспекты взаимодействия нотариата с судебной властью; освещены специфические черты нотариата как органа бесспорной юрисдикции, который снижает нагрузку на судебную систему.

Ключевые слова: *нотариат, нотариальная деятельность, функции нотариата, нотариальная процессуальная форма, институт предупредительного правосудия.*

Characterization formulated as notaries institute preventive justice clarified aspects of the interaction of Notaries of the judiciary; highlights the specific features of notaries as the undisputed authority jurisdiction, which reduces the burden on the judicial system.

Key words: *notaries, notary activities, functions, notaries, notary procedural form, institution of preventive justice.*

Вступ. Актуальність статті зумовлена необхідністю наукового обґрунтування характеристики нотаріату як інституту попереджувального правосуддя, розкриття змісту нотаріальної діяльності як різновиду юрисдикційної правозастосовної діяльності. Сьогодні ведеться досить напружена робота щодо проведення реформи інституту нотаріату та новелізації нотаріального законодавства. Вирішення зазначених правових завдань можливе з урахуванням сутності та функцій нотаріату, змісту нотаріальної діяльності, а також необхідності подальшого втілення в українське законодавство основних засад класичної моделі нотаріату як системи попереджувального позасудового захисту прав і свобод людини й громадянина.

